

Historisk beskrivning

- innehåll och omfattning

Inom Österåkers kommun finns drygt 300 områden där det skett en verksamhet som kan ha förorenat marken och vattnet med risk för att påverka miljö och hälsa på plats och där det sprids

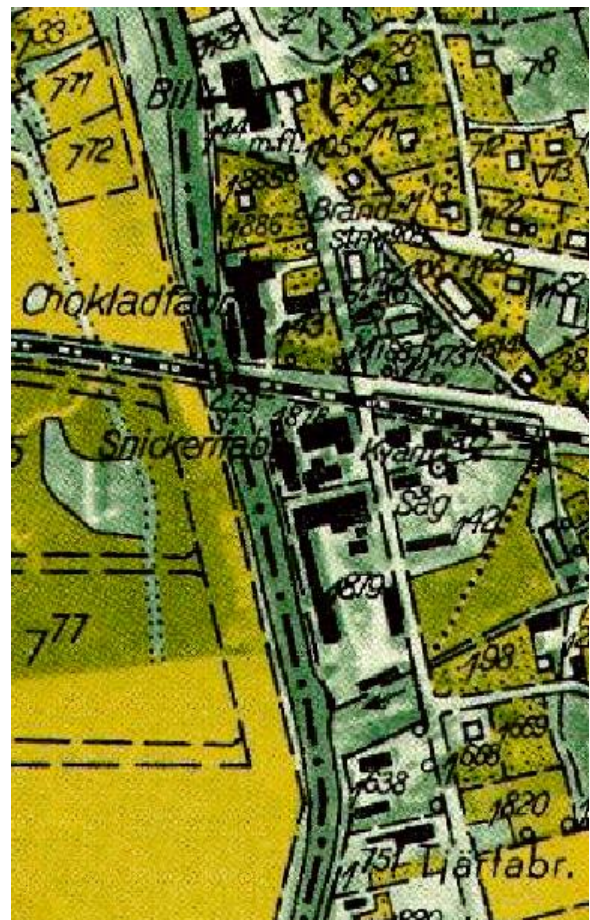
Den som planerar att exploatera, bebygga, köpa eller på annat sätt förändra markanvändningen ska först tar reda på områdets historiska och nutida föroreningsrisker och ska vid behov undersöka markens lämplighet och utföra sanering innan förändringen kan genomföras

Inför en markförändring eller fastighetsöverlåtelse bör alltid området inventeras avseende risker för föroreningar. Syftet med en historisk beskrivning är att få kunskap om de verksamheter som har pågått i området och vilka föroreningar de kan ha gett upphov till (MIFO fas 1). Historiken är det viktigaste underlaget för planeringen av miljötekniska markundersökningar (MIFO fas 2 → sanering).

Historiken ger vägledning om hur många provpunkter som behövs, var de ska placeras samt vilka analyser som är relevanta. Med en noggrann historisk beskrivning som underlag kan undersökningarna optimeras. Det ger lägre undersökningskostnader och mindre osäkerheter vid bedömning av undersökningsresultaten.

Arkivsökning

Att ta fram en historisk beskrivning kan liknas vid ett detektivarbete. Inventeringen utgår från historiska kartor, gamla foton, flygbilder, arkivmaterial och intervjuer med människor som bott och arbetat i området är viktiga informationskällor. För moderna verksamheter kan även uppgifter hämtas i inspektionsprotokoll hos miljö- och hälsoskyddenheten och bygglovsarkivet på kommunen. Äldre farliga verksamheter har oftast redan identifierats varför en del uppgifter kan hämtas hos kommunens miljöenhet och hos länsstyrelsen.

Ekonomiska kartan 1942-1952, Centrala Åkersberga utmed Åkers kanal

För att kunna beskriva riskerna behöver uppgifterna nästan alltid kompletteras med platsbesök och intervjuer med tidigare anställda och närboende. Även lokala biblioteket och hembygdsföreningen kan ha nyttig information.

Omfattning och innehåll

Historikens omfattning varierar från fall till fall beroende på vilka verksamheter som har bedrivits i området och hur länge. Identifiering av platser inom verksamhetsområdet med hög risk för föroreningar baseras på platser där farliga kemikalier, ämnen eller avfall har förvarats eller använts och har det skett olyckor inom området.

Risker som vägs in i riskbedömningen beror på hur markområdet och närområdet används. Om grannarna är permanentboende, skolor eller om det ligger intill ett känsligt naturmark eller nära ett vattenområde eller en vattentäkt bedöms risken som större. Om det ligger mitt i ett industriområde bedöms risken som mindre. Även risken för spridning måste bedömas. Där marken lutar, där marken är genomsläpplig och består mest av sandiga jordarter eller ligger grundvattnet i kontakt med föroreningen så ökar risken betydligt.

Exempel på miljöfarliga verksamheter och föroreningar

Där det legat bensinstationer, cisterner eller tjärtillverkning kan det främst finnas olika typer av petroleumföroreningar. Dessa delas in i alifater, aromater, BTEX och PAH (polyaromatiska kolväten/kreosot). Även olika tungmetaller (blyad bensin) kan förekomma.

Där trä har sågats och behandlats kan det finnas kvar rester av olika impregneringsmedel. Till exempel kreosot (PAH), koppar,

krom, arsenik, zink, kvicksilver, klorfenoler och dioxin. Föroreningar hittas oftast kring impregneringsområdet och där virket fått droppa och torka.

Där det har skett ytbehandling, galvanisering, verkstadsarbete eller kemtvätt kan det finnas rester kvar av klorerade och icke klorerade lösningsmedel (tex trikloretylen och nafta) och tungmetaller i olika oxidationsstadier.

Var alltid uppmärksam om du hittar uppgifter om fyllnadsmassor, gamla tippar och upplagsplatser. Beroende på var massorna kommer ifrån och vad avfallet innehåller kan de innehålla en rad olika föroreningar som avspeglar förorenings situationen på platsen där de hämtades.

Provtagningsprogram

När alla historiska uppgifter är samman-ställda och misstänkta föroreningar har identifierats finns det ett bra underlag för det fortsatta arbetet med att ta fram ett provtagningsprogram för miljötekniska markundersökningar. Mer information om förorenade områden och hur man tar fram ett provtagningsprogram kan hämtas hos miljö- och hälsoskydds enheten.

Blanketter

Blanketter för upplysning om upptäckt av misstänkt förorening, saneringsanmälan och slutredovisning av sanering kan laddas ned från www.osteraker.se.

Kontakta kommunen!

Du är alltid välkommen att kontakta miljö- och hälsoskydds enheten om du har frågor om markföroreningar och om du vill ta del av de handlingar som finns i vårt arkiv. Skicka den historiska beskrivningen och provtagningsprogrammet till miljökontoret för synpunkter och kommentarer i god tid innan undersökningarna påbörjas.

Tel 08-540 813 00 och miljoskydd@osteraker.se